

Становище

на доц. д-р Милияна Каймакамова за гл. ас. д-р Ангел Николов, единствен кандидат в конкурса за ДОЦЕНТ по шифър 05.03.06 история на България (средновековна българска история), обявен в ДВ, бр. 21 от 15 март 2011 г.

Гл. ас. д-р Ангел Николов е автор на 39 научни публикации като две от тях са монографии, а именно: „Политическа мисъл в ранносредновековна България (средата на IX – края на X век)”. София, 2006, и „Повест полезна за латините: паметник на средновековната славянска полемика срещу католицизма”. София, 2011. Останалите включват студии, статии, рецензии, библиографии и др. За участие в конкурса за ДОЦЕНТ по Средновековна българска история са представени посочената по-горе втора монография и още 22 студии и статии, в специализирани български и чужди научни издания.

Развитието на гл. ас. д-р Ангел Николов като историк – медиевист и университетски преподавател е тясно свързано с неговата дейност в катедра „История на България” при Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. В периода януари 1998 – януари 2001 г. той беше редовен докторант към Катедрата и успоредно с това – хоноруван асистент по Средновековна българска история. През 2002 г. след защитата на дисертацията си на тема „Българските политически идеи 864-971 г.”, разработена под научното ми ръководство, А. Николов постъпи на редовна работа като старши асистент, а през 2003 г. бе повишен в длъжност главен асистент. Оттогава води упражненията по Средновековна българска история на студентите от 5-те специалности на Исторически факултет. От учебната 2008/2009 г. чете спецкурс „Политическа мисъл в ранносредновековна България (IX-X в.)” на студентите-бакалаври (редовна и задочна форма на обучение) в специализацията по Средновековна българска история. Като преподавател А. Николов показва висока отговорност при организирането и провеждането на семинарните упражнения, държавните изпити и летните практики. Ползва се с авторитет и уважение от страна на студентите и колегите от академичната общност.

Удостояването на гл. ас. д-р А. Николов с Ректорска награда за млад учен от Софийски университет през 2004 г. е признание за неговите първоначални научни

достижения. Участието в работата на 25 конференции, конгреси и симпозиуми в България, Русия, Полша и Англия, в различни български и международни проекти е друга важна проява на неговото успешно научно развитие. Член е на различни български и международни научни организации.

Специализациите в Оксфорд, Букурещ, Белград, Саарбрюкен и Краков допринасят за разширяване на тематичния обхват на изследователската дейност на гл. ас. д-р А. Николов. Основно място сред новия кръг проблеми заема проучването на старобългарските антилатински текстове, създадени след Великата схизма от 1054 г. Предмет на изследване стават и някои спорни или по-малко проучвани историографски въпроси като: функционирането на различни етноними и политоними във византийската и старобългарската писмена традиция, времето, в което възниква култът към княз Борис I, решенията на събора от 893 г. и др. Това са все важни въпроси, чието по-задълбочено анализиране е от съществено значение за историята на идеологията и културата на средновековна България.

С оглед на конкурса, носещо е значението на монографията „Повест полезна за латините: паметник на средновековната славянска полемика срещу католицизма”, която се явява хабилитационният труд на А. Николов. Той е посветен на детайлното изследване на славянския превод на недостигнала до нас византийска оригинална творба от края на XI в., смятана дълго време за руско произведение. В него за пръв път се обнародват четири редакции на *Повестта*, възникнали на Балканите между XII и първата половина на XV в., както и новобългарски превод на нейния текст, съпроводен с подробен исторически коментар. Приведени са редица данни, от които проличава използването на съчинението при съставянето на някои български и руски исторически творби като *Български апокрифен летопис*, *Българската кратка хроника*, по-известна като „добавки” към среднобългарския превод на Манасиевата хроника и *Повест временных лет*. С приносен характер е и авторовата теза, че *Повест полезна за латините* и някои други български полемични текстове от края на XI – началото на XII в. се разпространяват в Киевска Русия благодарение на посредничеството на византийските власти, които се стремели да сплотят своето славянското паство около ценностите на източното православие. Тези изводи кореспондират с някои наши констатации по въпросите, свързани с политиката на Охридската архиепископия, насочена към укрепване на православно съзнание на българи и гърци в борбата най-вече срещу богомилската ерес сред тях през посочения период, както и с участието на български източници при съставянето на споменатата Българска кратка хроника.

Въвеждането в активно научно обръщение на още една преводна византийска творба като извор за българското и славянското средновековие е сред най-значимите приноси на хабилитационния труд. Това монографично изследване разкрива една нова важна насока в професионалното израстване на А. Николов като историк-медиевист и университетски учен.

Цялостната преценка за преподавателската и научна дейност на гл. ас. д-р Ангел Николов ми дава основание да констатирам, че той отговаря на изискванията в ЗРАСРБ и да предложа да бъде избран за ДОЦЕНТ. Убедена съм, че той напълно заслужава това научно звание.

5 август 2011 г.

доц. д-р Милияна Каймакамова

София